

**Spoločná energetická politika EÚ
a energetická bezpečnosť Slovenska**

Bratislava 23. novembra 2009

**Plynová kríza v januári 2009 –
poučenie
pre energetickú bezpečnosť SR**

**Ministerstvo hospodárstva SR
Ing. Ján Petrovič**

Výzvy v oblasti energetiky

- ✓ zmena klímy a jej dôsledky
 - ✓ vysoká energetická náročnosť hospodárstva
 - ✓ vysoká závislosť od dovozu primárnych zdrojov energie a potreba zabezpečenia spoľahlivosti dodávok
 - ✓ náhrada odstavovaných zdrojov výroby elektriny
 - ✓ relatívne nízky podiel využívania obnoviteľných zdrojov energie
 - ✓ rastúce a meniace ceny energie na trhoch a dopad na konkurencieschopnosť hospodárstva
-
- ✓ hospodárska kríza
 - ✓ plynová kríza

Plynová kríza – január 2009

- 06.01.09 – výrazný pokles dodávok (70 %), vyhlásenie stavu núdze v plynárenstve, základný odberový stupeň č. 3 (bez obmedzení)
- 07.01.09 – vyhlásenie obmedzujúceho odberového stupňa č. 8 (obmedzenia pre odberateľov so spotrebou nad 60 000 m³)
- 08.01. – 17.01.09 – uplatňovanie OOS 8,
 - aktivity na medzinárodnej ako aj bilaterálnej úrovni – hľadanie riešení, získavanie dodatočných objemov a plynu a prepravnej kapacity (E.ON Ruhrgas, GDF SUEZ, RWE a iných)
 - technické opatrenia v zásobníkoch (NAFTA a POZAGAS) ako aj v prepravnej a distribučnej sieti

Plynová kríza – január 2009

- 18.01.09 – skúšobná prevádzka reverzného toku
- 19.01.09 – oficiálne spustenie dodávky plynu cez ČR; základný odberový stupeň č. 3
- 20.01.09 – obnovenie tradičnej dodávky ruského plynu cez Ukrajinu na základe podpísanej zmluvy medzi RF a UKR
- 23.01.09 – odvolanie stavu núdze v plynárenstve na Slovensku

Plynová kríza – január 2009

Dôsledky plynovej krízy:

- na hospodárstvo
- na elektroenergetiku
- na plynárenstvo

Dôsledky plynovej krízy na hospodárstvo

- zastavenie priemyselnej výroby v najväčších priemyselných podnikoch, obmedzenie (OOS-8) sa dotklo cca 770 podnikateľských subjektov
- odhad skutočných dôsledkov prerušenia dodávky plynu na ekonomiku bol sťažený predovšetkým kvôli hospodárskej kríze

Dôsledky plynovej krízy na elektroenergetiku

- uplatňovanie OOS-8 malo vplyv na dôležitých poskytovateľov podporných služieb (PPC BA, Mondi, Slovintegra)
- úzka spolupráca spoločností SEPS a SE
- okamžité opatrenia
 - požiadavka na navýšenie ponuky PpS
 - v prípade potreby zabezpečenie PpS aj z mimo územia SR
 - pri pretrvávajúcom stave maximálneho nasadenia regulačného výkonu hľadať nové zdroje chýbajúcej silovej elektriny
 - potreba pripraviť sa na prípadný reštart aspoň jedného reaktora elektrárne V1 v Jaslovských Bohuniciach – realizácia potrebných krokov
- **opatrenia k zvýšeniu bezpečnosti zásobovania elektrinou**
 - ✓ primeraná úroveň výrobnnej kapacity elektriny
 - ✓ voľba vhodného vyváženého energetického mixu:
 - zvýšenie výkonu existujúcich zariadení
 - výstavba nových kapacít (nový jadrový zdroj)
 - ✓ bezpečná a spoľahlivá energetická sústava
 - ✓ dostatočný stupeň cezhraničných prepojení

Dôsledky plynovej krízy na plynárenstvo

- bezpečnosť dodávok plynu
 - prepojenia (spätný tok), KIP, ŠBDP nepočítal s úplným prerušením dodávok plynu, ťažobné kapacity PZ, dodatočné objemy plynu
- opatrenia
 - legislatívne - ŠBDP
 - technické – diverzifikácia ciest
 - v zmluvnej oblasti – diverzifikácia dodávok
 - vzájomne úzko ovplyvňujúce

Legislatívne opatrenia

- Legislatíva – v čase krízy účinné právne predpisy - zákon č. 656/2004 Z. z. o energetike a vyhláška č. 459/2008 Z. z. o stavoch núdze – nepokrývali stav – kompletný výpadok dodávky plynu
- **Novelizácia zákona o energetike (15.3.2009)**
 - ŠBDP bol rozšírený o povinnosť dodávať plyn aj v prípade prerušenia alebo obmedzenia dodávok plynu zo zahraničia minimálne počas 30 dní v rozsahu priemerného denného objemu predpokladanej dodávky plynu príslušného mesiaca
 - spôsob stanovenia a plnenia tejto povinnosti uskladňovaním plynu v PZ alebo prostredníctvom cezhraničných prepojení so susednými krajinami (najviac však do výšky 50% z potrebného objemu), čo zohľadňuje aj technické a kapacitné možnosti zásobníkov na území SR,
 - spôsob stanovenia ŠBDP
 - povinnosti a práva prevádzkovateľa PZ v prípade stavu núdze vo vzťahu k možnosti prerušenia ťažbu plynu zo zásobníka
 - poskytovanie informácií dispečingu a ministerstvu

Legislatívne opatrenia

- **Novelizácia zákona o regulácii sieťových odvetví**
 - zmenil sa režim prístupu do zásobníkov, kde doteraz využívaný dohodnutý prístup bol nahradený regulovaným prístupom (priame určenie porovnateľnej ceny, ktorá sa určí porovnaním ceny za uskladňovanie plynu v Slovenskej republike s cenami za uskladňovanie plynu v ostatných členských štátoch)
 - zlepšenie transparentnosti v oblasti skladovania zemného plynu

- **Novelizácia banského zákona**
 - ustanovila sa kompetencia MH SR vyčleniť časť kapacity PZ k dispozícii za účelom riešenia stavu núdze a predchádzania stavu núdze v plynárenstve už v etape vydania osvedčenia na konverziu ložiska na zásobník

- **Novelizácia vyhlášky č. 459/2008 Z.z. (6.11.2009)**
 - zosúladenie s primárnou legislatívou
 - úprava OOS (výrobcovia elektriny, prevádzkovatelia PZ)

Technické opatrenia

Infraštruktúra

- spätné toky a prepojenia
- rokovania so všetkými krajinami V4 a Rakúskom (MH SR; eustream)
- podpora v rámci Európskeho hospodárskeho plánu obnovy
- **CZ - SR** - funkčné riešenie prepravy plynu – spätný tok
 - v súčasnosti 15 – 25 mil. m³/denne
 - EEPR - vylepšenie technických parametrov (podporný list SR)
- projekt prepojenia **SK – HU** (Veľký Krtíš – Vecses)
 - predpokladaná kapacita 10 mld. m³ ročne – obojsmerný tok
 - predpokladaný termín sprevádzkovania v roku 2013
 - EEPR - podpora požiadaná SR aj HU
- spätný tok plynu **AT – SK**
 - predpokladaný termín sprevádzkovania prepojenia je druhá polovica roku 2010
 - EEPR - podpora požiadaná AT (podporný list SR)
 - sfunkčnené prepojenie plynárenských sietí Kittsee – Petržalka

Technické opatrenia

Technické opatrenia na území SR

- projekt vzájomného prepojenia zásobníkov na území SR (Láb) s prepravnou sieťou, čím sa zvýši možnosti dodávky plynu do prepravnej siete počas krízy
- projekt prispôsobenia prepravnej siete na území SR pre prevádzku v reverznom režime (spätný tok)
 - požiadavka o podporu v rámci Európskeho hospodárskeho plánu obnovy
- spolupráca a koordinácia prevádzkovateľa distribučnej siete a prevádzkovateľa podzemných zásobníkov
- spolupráca a koordinácia plynárenského dispečingu a elektroenergetického dispečingu
- budovanie nových PZZP

Opatrenia v zmluvnej oblasti

- najvýznamnejší dodávateľ v SR (SPP, a.s.) uzatvoril počas roka 2009 nové zmluvy o dodávke plynu so spoločnosťami
 - E.ON Ruhrgas
 - GDF SUEZ a
 - Verbundnetz Gas (VNG)dodávka podľa týchto zmlúv je nezávislá od tranzitu plynu cez UA
- ostatní dodávateľia v SR majú tiež uzatvorené zmluvy o dodávke plynu, kde dodávka je nezávislá od tranzitu plynu cez UA
- hlavným dodávateľom naďalej zostáva Gazprom Export na základe dlhodobej zmluvy, ktorá je platná od januára 2009
- pre účely zabezpečenia ŠBDP majú spoločnosti uskladnený plyn v PZ na území SR a ČR s kapacitou cca 2,17 mld. m³

Plynová kríza – január 2009

- odhalila silné ako aj slabé miesta systému jednotlivých krajín vrátane Slovenska (zabezpečenie dodávok, spolupráca krajín a spoločností, úroveň kvality medzinárodných komunikačných kanálov ako aj možnosti technických riešení)
- poukázala na nevyhnutnosť riešenia alternatívnych možností dodávok plynu, predovšetkým na nevyhnutnosť vybudovania vzájomných prepojení so susednými krajinami, aby bolo možné dopraviť plyn z rôznych strán a smerov - naša vysoká závislosť ako od dovozu plynu, tak aj ropy, nás núti realizovať opatrenia na zvyšovanie bezpečnosti dodávok ako plynu tak aj ropy,
- otvorila obrovský priestor na spoluprácu, resp. posunula spoluprácu v regióne a aktivity krajín V4 s cieľom definovať spoločné projekty zabezpečujúce diverzifikáciu dopravných ciest a dodávok plynu
- v kontexte Európskej únie plynová kríza poukázala na
 - nevyhnutnosť riešiť energetické pomery a akcelerovať procesy krátkodobých a strednodobých riešení v prospech zvýšenia energetickej bezpečnosti
 - v súvislosti s prebiehajúcou diskusiou o strategických dokumentoch týkajúcich sa energetickej bezpečnosti, potrebu definovať také riešenia, ktoré by v budúcnosti zabezpečovali možnosť diverzifikácie všetkých členských štátov únie, s dôrazom predovšetkým na krajiny, ktoré sú vo významnej miere závislé od jedného dodávateľa a zabezpečiť dostatočné prepojenie transeurópskych trás v smeroch sever-juh a východ-západ

Technické opatrenia

Projekty plynárenských prepojení

- CZ – SK spätný tok v prepojovacom bode Lanžhot
- AT – SK spätný tok (plynovod WAG)
- AT – SK spätný tok (plynovod TAG)
- AT – SK prepojenie KIP
- SK – HU projekt prepojenia (VK – Vecses)
- SK – vnútroštátne technické riešenie umožňujúce spätný tok v rámci prepravnej siete eustream, a.s.

**portfólio pre zásobník projektov (sú možné doplnenia)–
súčasťou riešenia, ktoré vytvoria štruktúru konceptu
strategických trás V-Z a J-S**

Ďakujem za pozornosť

petrovic@mhsr.sk

www.mhsr.sk